
Impact en kosten van coronamaatregelen

Delft, 3 november 2020

Jos Blank, TU Delft, Stichting IPSE Studies

Uit een tentatieve berekening blijkt dat de impact en kosteneffectiviteit van maatregelen sterk kan verschillen. De impact van het sluiten van scholen is 14 maal zo groot als het sluiten van bioscopen. De kosteneffectiviteit van het sluiten van bioscopen is 40 maal zo groot als de sluiting van kapperszaken. Er zou veel meer aandacht moeten zijn voor dit soort kosteneffectiviteitsanalyses.

Afhankelijk van de stand van de epidemie kiest het Kabinet een pakket aan maatregelen. Hierbij maakt het Kabinet ongetwijfeld gebruik van een grote hoeveelheid informatie. In de communicatie met de burger is het niet altijd even duidelijk welk afwegingskader hierbij wordt gehanteerd. Van rationele kosteneffectiviteitsanalyses lijkt geen sprake. De impact van maatregelen en de bijbehorende kosten zijn daardoor voor de burger niet duidelijk. In deze bijdrage wil ik met een tentatieve berekening laten zien hoe ontzettend belangrijk het is om dit juist wel te doen.

Aan de hand van drie voorbeelden geef ik een berekening van de impact van de maatregel en de bijbehorende kosten. Hiermee is een schaduwprijs van een maatregel te berekenen. De voorbeelden zijn: het sluiten van kapperszaken en schoonheidssalons, het sluiten van bioscopen en het sluiten van VO-scholen. Centraal hierbij staat het aantal verminderde sociale contacten tussen mensen (impact) en de kosten (kosteneffectiviteit). De gehanteerde gegevens zijn onder meer afkomstig van Statline van het CBS, stichting IPSE Studies en de jaarrapportage *facts & figures* van het Filmfonds.

Het aantal sociale contacten volgt eigenlijk uit de omvang van de 'bubbel' waarin mensen zich bevinden. Zo is op een school een klas de bubbel. Een klas van 25 leerlingen leidt tot 12 sociale contacten per leerling, zo is eenvoudig uit te rekenen. In een bioscoopzaal met 30 bezoekers gaat het om 14,5 sociale contacten per bezoeker. Bij een kap- of schoonheidssalon gaat het om een 1 op 1 contact. De bubbel bestaat dan uit twee personen. Door gegevens te gebruiken over het aantal leerlingen, klanten van kapperszaken en schoonheidssalons en bezoekers aan bioscopen en de omzetten van deze organisaties, zijn de gezochte gegevens af te leiden. In tabel 1 staan de resultaten van deze exercitie weergegeven.

Tabel 1 Impact en kosteneffectiviteit van maatregelen

Sector	Totaal contacten (x 1000)	Economische waarde (x miljoen euro)	Economische waarde per contact (euro)
Kapsalons e.a.	350	10	28,57
Bioscopen	840	0,6	0,71
VO-scholen	11.760	46,3	3,94

Uit de tabel blijkt dat het sluiten van VO-scholen de grootste impact heeft. Het aantal contacten vermindert daardoor met bijna 12 miljoen. De impact van het sluiten van kapsalons en bioscopen steekt daar schril tegen af met 350.000, respectievelijk 840.000 contacten. Het sluiten van kapsalons is de inefficiëntste maatregel met ruim 28 euro per contact. Dat is 40 keer zo duur als het sluiten van een bioscoop en 7 maal zo duur als het sluiten van VO-scholen.

Zoals gezegd gaat het hier om tentatieve berekeningen, waarbij allerlei aspecten buiten beschouwing blijven. Zo is in een bioscoop de besmettingsgraad waarschijnlijk veel kleiner dan in een klas vanwege de sociale afstand. Allerlei verfijningen zijn daarom nog wenselijk.